

Gijs van Middelkoop

Een avontuurlijke
fietsreis door
Canada en de
Verenigde Staten

BEREN OP DE WEG

Great Parks I

Een tijdlang piekerde ik over wat een leuke reis zou zijn. Iemand had ons de Icefields Parkway in Canada weleens aanbevolen, maar ik had geen flauw idee of het iets kon zijn. Op zich leek het me wel wat, in Canada starten met fietsen en in Amerika eindigen.

Wel vroeg ik me direct af of Canada een fietsland was. Ik herinnerde me een bezoek van een aantal Canadese familieleden, een paar jaar geleden. Toen we ze op een middag confronteerden met een fiets, waren ze lachend en wijzend om het ding heen gaan lopen, alsof het een auto uit 1900 was. Het belangrijkste dat ze na een tijdje bukken en gebaren verrast vaststelden, was dat het ding geen motor had. Op mijn vraag of er iemand was die zin had in een stukje fietsen, had na lang nadenken uiteindelijk één van hen ingestemd met een proefritje. De rest van de familie maakte louter afwerende gebaren en deed lachend stappen achteruit.

De proefrit was na ongeveer honderd meter geëindigd. Mijn oom reed na een paar woeste, moeizame trappen onder luid gelach van de toeschouwers slingerend een ligusterhaag in, waarna uit de naastgelegen tuin een woedende hond op hem afstormde, die luid blaffend naast hem bleef staan tot hij weer was opgekrabbeld. Vervolgens liep mijn oom, blaadjes van zijn borst slaand, met de fiets aan de hand linea recta terug naar het startpunt. De volgende dag klaagde hij over spierpijn. Niet van de val, maar van het fietsen.

Hoopgevend vond ik dit alles niet, een fiets was in Canada kennelijk een curiositeit. Maar ik sloot ook niet uit dat het gewoon aan mijn familie lag, die net als ik een zekere stupiditeit ten opzichte van apparaten en machines, koppelde aan een bepaalde mate van onbesuisdheid tijdens het gebruik ervan. Een combinatie die nog weleens een explosief mengsel wilde opleveren. Misschien was Canada toch gewoon een leuk fietsland.

Ik ging op zoek naar informatie. De Icefields Parkway bleek een tweehonderddertig kilometer lange weg in West-Canada te zijn, die zich in zuidelijke richting door de Rocky Mountains slingerde, richting de USA. De start lag in het plaatsje Jasper.

Op de foto's die ik over het gebied op internet tegenkwam, zag het er allemaal heel aardig uit. Veel beboste berghellingen met den-nenbomen, maar ook gigantische, blauw-witte gletsjers en een aantal duizelingwekkend hoge watervallen. En, niet te vergeten: grote populaties wilde dieren. Met name de grizzlybeer was volgens alle websites een nogal veel voorkomend dier in deze contreien. Een ontmoeting zou niet alleen waarschijnlijk, maar zelfs onontkomelijk zijn. Dat leek me angstaanjagend en nogal avontuurlijk tegelijk.

Eén van de toeristische websites die ik raadpleegde, riep enthousiast over de Icefields Parkway: 'Het kost ongeveer zes uur om hem te rijden (met de auto natuurlijk, met de fiets was je dagen bezig), maar het geeft je herinneringen die je je leven lang bijblijven!' Kijk, dat moest ik hebben, levenslange herinneringen.

Toen ik echter op diezelfde site wat foto's van de Icefields Parkway nader bestudeerde, ontdekte ik op één van de foto's een bordje langs de kant van de weg.

PLEASE, STAY IN YOUR VEHICLE!

stond er in grote letters op. Dit in verband met de grizzlyberen, die er kennelijk onbekommerd langs de weg scharrelden. Ik staarde een tijdje naar het bord op de foto.

's Avonds bij het eten besloot ik aan Aimée te vragen, of zij misschien enig idee had hoe je op een fiets 'binnen' zou kunnen blijven, indien de omstandigheden daar om vroegen. Dat leek me wel belangrijk als we daar gingen fietsen.

'Binnen blijven op een fiets?' antwoordde ze en keek me welwillend en belangstellend aan.

'Ja, dat moet dan bijvoorbeeld, als je ergens fietst, omdat er tien meter verderop een beer rondscharrelt in de berm,' zei ik.

'Een beer?'

'Inderdaad.'

Een avontuurlijke fietsreis door Canada en de Verenigde Staten

In het midden van de winkel, een beetje verscholen tussen de schappen, staar ik een tijdje naar een klein beeldscherm, waarop een film wordt vertoond met beelden van deze streek. Met een vliegtuigje zweven we over de Rockies, wapiti's opjagend en rakelings over besneeuwde toppen scherend, dan opeens zitten we weer op de grond, nogal roekeloos dicht naast een grizzlybeer, die dommig om zich heen kijkt bij een rivier, dan weer hangen we ontspannen boven een onwaarschijnlijk blauw meer. Ook de hemel is voortdurend fabelachtig blauw. Alle beelden zijn voorzien van dramatische muziek en loodzwaar commentaar, zoals het hoort. Af en toe botst er een door de winkel dwalende klant tegen me op, maar ik blijf staan waar ik sta, verzonken in mijn virtuele, maar zonnige vliegtocht over gletsjers, bossen en argwanend opkijkende roedels wolven. Als de film na lange tijd klaar is, kijk ik met een zucht om me heen, als iemand die net uit de bioscoop het licht weer in stapt. Veel wijzer ben ik er natuurlijk niet van geworden als het om beren gaat. Aimée ben ik inmiddels ook helemaal uit het oog verloren en met een loom, merkwaardig tevreden gevoel dat me altijd vervult als ik lang in dit soort winkels vertoef, slenter ik verder, tussen de T-shirts door, waarvan de fascinerendste toch wel die is, waarop een afbeelding van een 'scheet-determinator' is afgedrukt. Een scheet-determinator benoemt in een rijtje alle soorten scheten. Bijvoorbeeld:

'De scheet in bad, de enige scheet die je kunt zien!'

Ik bedoel: wie *koopt* zoiets? Dan voel ik ineens een arm om mijn schouder. Aimée heeft het even nagevraagd, maar in deze winkel is geen informatie te krijgen over beren, dus drementen we een paar minuten later, als het eventjes droog is, weer naar buiten. Ook de volgende souvenirwinkel die we bezoeken, verkoopt naast de te verwachten zaken zoals mokken, sleutelhangers en asbakken in de vorm van een beer, vooral ook eerder genoemde T-shirts. Na vier souvenirwinkels, bemand door giebelende schoolmeisjes, weet ik zeker dat niemand me in deze winkels ook maar iets zinnigs zal kunnen vertellen over beren. We besluiten het daarom te vragen bij de Tourist-Information, die ons verwijst naar de enige buitensportwinkel in het dorp.

Even later staan we druipend tegenover de bebaarde verkoper.

'Op de fiets over de Parkway?' vraagt hij met een lach. 'Wist je

dat de meeste ongelukken hier gebeuren bij confrontaties tussen fietsers en beren?’ Hij kijkt me even afwachtend aan. Er zit niets anders op dan wederom het hoofd te buigen en toe te geven, dat ook dit detail me bij de voorbereidingen ontgaan is.

‘Een fiets is natuurlijk relatief snel,’ vervolgt hij. ‘En geruisloos bovendien, zodat de kans om een beer te verrassen en dus agressief te maken, nogal groot is.’ De jongen kijkt even naar Aimée en vervolgens naar mij, waarna ik mijn kin in mijn hand neem en ernstig knik.

‘Zelf ben ik al twee keer aangevallen door een beer,’ gaat de jongen trots verder, alsof hij vertelt dat hij een Olympische medaille heeft behaald.

‘Oh?’ reageert Aimée.

‘Ja hoor,’ antwoordt de jongeman onverstoort. ‘Wandelend of fietsend kom je hier zeker beren tegen. Normaal zijn ze niet zo geïnteresseerd in mensen, ze scharrelen maar wat rond op zoek naar eten, maar als je ze opschrikt, of ze hebben kleintjes, kunnen ze ineens knap agressief worden. Er zitten er veel, ook langs de weg, in de berm en zo. En ik kan je verzekeren: bearspray werkt!’ besluit hij met een lach.

Ik schraap mijn keel.

Aimée met een fles pepperspray.

Ik leg daarom de folder weer netjes terug, en als ik even later behoedzaam de deur van het hotel open en mijn hoofd naar buiten steek, blijkt er goed en slecht nieuws te zijn. Het goede nieuws is dat de wind volledig is gaan liggen. Het slechte nieuws evenwel, is dat het pijpenstelen regent. Buiten staat een man onder de overkapping voor de entree te roken. Hij draait zijn hoofd mijn kant op.

‘Goedemorgen. Hé, ben jij die fietser?’ vraagt hij.

‘Dat klopt,’ zeg ik terwijl ik naar buiten stap. De man trapt zijn peuk uit, draait er overheen met zijn hak en blaast een laatste rookwolk uit.

‘Ik zag je gisteren hier binnenkomen. Hoe lang fietsen jullie hier al?’

‘Pas twee dagen.’

‘Al beren gezien?’

‘Nog niet,’ antwoord ik. De man kijkt me vorsend aan.

‘Goedzo,’ antwoordt hij en staart even de verte in. Hij lijkt een moment in zijn geheugen te graven. ‘Overall hier waar je kijkt, zijn beren,’ vervolgt hij even later met een weids gebaar richting de hele omgeving. ‘Je ziet ze niet altijd, maar ze zijn er wel,’ voegt hij er op enigszins mysterieuze toon aan toe. Ik knik en kijk hem aan. De man buigt zich een beetje naar me toe en zegt: ‘Je moet echt oppassen. Een paar jaar geleden ben ik hier in de buurt aangevallen door een beer.’

Dan trekt hij zijn broekspijp omhoog. Op zijn scheenbeen prijkt een enorm litteken.

‘Zie je dit?’ vraagt hij, wijzend naar het litteken.

‘Wauw,’ stamel ik. ‘Een grizzly?’

‘Zo is het,’ antwoordt de man terwijl hij zijn broekspijp weer laat zakken.

‘En, eh, hoe liep het af?’ vraag ik met een bezorgd stemmetje. ‘U staat hier, dus kennelijk goed.’

‘Ik trok mijn pistool,’ zegt de man en rekt zich uit. ‘En schoot de beer neer,’ besluit hij met een zucht.

Ik kijk nu ineens vol ontzag naar de man en weet eigenlijk niet goed wat ik moet zeggen. ‘Dat is niet zo mooi,’ zeg ik daarom maar.

‘Hoe bedoel je? Wat is niet mooi?’ antwoordt de man. ‘Dat ik de beer neerschoot? Ben je vegetariër?’

‘De chauffeur.’ Ik kijk om naar de bus. De chauffeur loopt inmiddels richting de voorbanden van de bus en trapt er even keurend tegen. Dan hijst hij zich via het trappetje naar binnen.

‘Ja. En wat nu?’ vraagt Aimée.

Ik neem mijn kin weer eens in de hand.

‘Goeie vraag.’

‘Wat zijn de mogelijkheden?’ denk ik hardop. ‘Terug. Ja. En dan? Andere wegen zijn hier niet. Een andere optie is doorfietsen. Langs een beer. Ook niet echt fijn. Toch stem ik voor doorgaan. Bearspray in de hand, rustig en langzaam fietsen, stoppen als we de beer zien.’

Aimée knikt.

‘Ik zou ook niks beters weten.’

Even later rijdt de bus weg. Daarna is het weer doodstil. Ook wij stappen weer op. Het wordt nu toch wel serieus, als de buschauffeur gelijk heeft. Het overmoedige zwaaien met de bus pepperspray tegen een imaginaire beer, wat ik zo nu en dan pleeg te doen op motelkamers, lijkt ineens heel ver weg.

Traag fietsen we door.

‘Een kilometer verderop zit hij,’ zei de chauffeur. Ik kijk op mijn teller. We hebben 500 meter gehad, nog geen spoor van de beer. De weg blijft tussen de beboste hellingen door slingeren en we klimmen een beetje. De besneeuwde toppen schitteren in de zon. Driehonderd meter nu nog. Links en rechts alleen maar donkere stammen van dennenbomen. Weinig geluiden. Geen wind, weinig vogels en een blauwe lucht. Tweehonderd meter. Nog niets te zien.

‘Misschien zat hij wel op twee kilometer,’ begint Aimée. ‘Dat is niet zo makkelijk in te schatten in een bus volgens mij.’

‘We zijn nú op een kilometer,’ antwoord ik. Dan hef ik mijn hoofd op en kijk weer in de verte. Dan zie ik hem. Daar zit hij. Direct links van de weg. Een kolossale grizzly. Hij scharrelt wat rond, min of meer grazend.

‘Daar zit hij!’ fluister ik en wijs naar de beer.

Onmiddellijk stoppen we. De beer heeft ons nog niet in de gaten. Snel pak ik de fles van mijn fiets, trek de beveiliging eraf en omklem de spray met mijn linkerhand. De afstand zal zo’n vijftig meter zijn. Eigenlijk al te dichtbij, maar ja, je ziet ze gewoon te laat.

‘Omkeren?’ vraagt Aimée.

‘Even wachten,’ zeg ik.

Dan kijkt de beer op en staart in onze richting. Hij heeft ons gezien. Hij tuurt een tijdje onze kant op. M’n hartslag versnelt weer. Hij taxeert ons, wij hem. Dan stapt hij uit de berm, en begint met schommelende tred in onze richting te lopen.

‘Omkeren,’ zeg ik. ‘Tijd om te vertrekken.’

Snel draaien we onze fietsen om en geven gas. De weg loopt naar beneden. Zonde van al die geklommen meters, maar ja, als je verscheurd bent door een grizzly heb je ook weinig meer aan al je mooie lijstjes met klimmeters. Af en toe kijk ik over mijn schouder of de beer de pas versnelt, en of hij ons misschien achterna rent. Dat zou deze hele dag een nogal onprettige draai geven.

DOMME FIETSTOERIST TRAPT VOOR ZIJN LEVEN

Grizzly hem toch te snel af.

Ik kijk weer om. De beer lijkt niet langer geïnteresseerd. Hij loopt niet meer onze kant uit, maar is overgestoken en schuifelt aan de rechterkant van de weg de berm in, waar hij weer aan bloemetjes en bessen begint te knabbelen. We stoppen en draaien onze fietsen weer om, met ons gezicht naar de beer. De afstand is nu iets groter dan net.

‘Nou, daar staan we weer,’ zeg ik. ‘Kan lang gaan duren op deze manier.’

‘Heb jij een beter plan dan?’ vraagt Aimée.

‘Beslist niet. We zullen weer moeten wachten. Hopelijk gaat hij een keer het bos in, dan kunnen we er langs.’

‘Ja, en dan op naar de volgende beer.’

‘Of wolf.’

‘Wolf?’ piept Aimée verbijsterd. ‘Het lijkt wel een fietstocht door een safaripark!’

‘Nou ja. We wilden avontuur. Nou, dit is avontuur. Vlakbij een grizzlybeer van een paar honderd kilo.’

We staan een kwartier op dezelfde plek. In dat kwartier passeert er één auto. De beer blijft onverdroten doorgrazen aan de rechterkant van de weg. Ik pak mijn bidon en neem een lange slok.

De zon brandt steeds feller lijkt het wel. Als altijd dringt zich weer de vraag op: wat te doen? Hier wandelen? Zal Aimée zich goed blijven voelen, als we moeten klimmen in de zon? We moeten straks ook weer 35 kilometer terugfietsen. En hoe zit het met de ratelslangen? De man die ons waarschuwde, is duidelijk een lokaal iemand die hier vaker komt. Hij zal ons geen onzin vertellen. Maar als het hier werkelijk zo gevaarlijk is, waarom gaat hij dan juist hier wandelen met de hond? Alleen omdat het landschap zo mooi is?

‘Tja,’ zeg ik na een tijdje. ‘Een prikstok hebben we natuurlijk niet. Ik ben bang dat onze uitrusting zwaar incompleet is, waar het om de verdediging tegen ratelslangen gaat. Alhoewel, we hebben natuurlijk wel onze fietspompjes. Daar kun je ook een flinke mep mee verkopen.’

‘Ja,’ zegt Aimée nogal gelaten. ‘De fietspompjes. Ja. Nou ja, het is beter dan niks waarschijnlijk.’

‘Dus we gaan even wandelen?’

‘Een klein stukje wat mij betreft.’

‘Met fietspomp?’

‘Met fietspomp.’

En zo lopen we even later bergopwaarts, met een fietspomp in de

Bij de Canyons of the Ancients, met fietspomp.

hand als wapen. De wetenschap dat er in elk holletje, onder iedere steen en achter elke dode tak een ratelslang kan schuilen, die omhoog kan komen uit zijn schuilplaats en ratelend met zijn staart naar je kan uitvallen, haalt de lol er wel een beetje vanaf moet ik zeggen. Toch klimmen we, bijna ongemerkt, een heel eind naar boven door de kleurige, doodstille rotswoestijn. Uiteindelijk raken we het met paaltjes gemarkeerde pad kwijt. Echt verdwaald zijn we gelukkig nog niet: het laatste paaltje dat we gepasseerd zijn, is in de verte beneden ons nog als een heel klein stipje zichtbaar. Als een laatste bakemerk in het felle licht. Om je heen kijken, om te zien hoe je verder moet lopen, heeft hier geen zin: we bevinden ons in een totaal oriëntatieloos landschap, waarin alles op elkaar lijkt. Om hier met een recent ontslagen patiënt in de brandende zon rond te gaan dwaalen, in deze uitgestorven rotswoestijn, met een geïmproviseerd wapen tegen ratelslangen, lijkt ineens wel het laatste wat wenselijk is. Dus keren we om en dalen weer af naar de fietsen. We vinden ze gelukkig probleemloos terug. Gelijk stappen we op en fietsen de heuvels weer in: huiswaarts in de inmiddels verzengende hitte. Vooral wanneer je heuvelop trapt en wind mee hebt, krijgt de hitte iets beangstigends. Je fietst dan in een soort heet vacuüm. Ik had nooit gedacht dat ik dit nog eens ging zeggen, als fietser, maar op zulke momenten snak je gewoon naar een beetje tegenwind.

Na een uurtje komen we weer in de buurt van onze viervoetige, zwartharige vriend, die ons op de heenweg al zo enthousiast begroette. Voor de zekerheid ga ik even tussen de tuin, waarin hij zit, en Aimée in fietsen. Het is al nooit leuk om in je kuiten gebeten te gaan worden, maar als je dagelijks twee injecties bloedverdunders in je buik zet, is het naar mijn inschatting nog minder leuk. Ik heb heel weinig zin om hier, op een uitgestorven, bloedhete *countryroad*, geconfronteerd te gaan worden met een gewonde vriendin, die een aantal niet te stelpen, hevig bloedende bijtewonden in haar been heeft. We naderen het huis, en inderdaad, we worden niet teleurgesteld. In de verte komt de bouwvuchtige hond alweer als een zwarte bliksemschicht op ons afstormen. *A man's best friend*, noemen ze de hond hier ook wel. Waarom die bijnaam zo luidt, is wel een vraag